

Opdagelserne

(side 104-115)

Karakteriser perioden

- Beskriv europæernes verdensbillede omkring periodens begyndelse.
- Beskriv europæernes verdensbillede omkring periodens afslutning
- Hvordan var Europa blevet anderledes i løbet af perioden?
- Find fem ord fra kapitlet, som du synes karakteriserer perioden.
- Nævn en begivenhed fra perioden, som du ikke tror kan foregå i nutiden. Begrund hvorfor.

Hvem var det?

Til hver person er der fire beskrivelser. Sæt kryds ved den rigtige.

Djengis Khan

- Aztekernes konge
- Leder af asiatisk rytterhær, der plyndrede Centraleuropa i 1200-tallet
- Mayaernes konge
- Inkaernes sidste hersker

Hernán Cortés

- Spansk opdagelsesrejsende, der erobrede aztekerriget
- Leder af asiatisk rytterhær, der plyndrede Centraleuropa i 1200-tallet
- Var den første, der nåede frem til Indien ad søvejen
- Italiensk opdagelsesrejsende, som nåede frem til Kina

Vasco da Gama

- Leder af de portugisiske ekspeditioner i første halvdel af 1400-tallet
- Nåede til Amerika i 1492
- Var den første, der nåede frem til Indien ad søvejen
- Spansk sørøver

Francisco Pizarro

- Erobrede Inkariget
- Erobrede Mayariget
- Erobrede Aztekernes rige
- Erobrede Kina

Christoffer Columbus

- Leder af de portugisiske ekspeditioner i første halvdel af 1400-tallet
- Nåede til Amerika i 1492
- Var den første, der nåede frem til Indien ad søvejen
- Spansk sørøver

Henrik Søfareren

- Leder af de portugisiske ekspeditioner i første halvdel af 1400-tallet
- Nåede til Amerika i 1492
- Var den første, der nåede frem til Indien ad søvejen
- Spansk sørøver

Handel i Europa

Side 105 kan du læse om handel i Europa.

- Hvor lå Europas kraftcentre i senmiddelalderen?
- Hvad blev produceret i Europa?
- Hvad importerede man fra andre verdensdele?
- Hvad brugte man krydderier til i middelalderen ud over at give maden smag?
- Hvorfor steg priserne på importerede varer i 1300-tallet?
- Hvad ville konger og købmænd gøre for at holde priserne nede?

Status

Side 105 kan du læse, at omkring 1500 gav det status at spise mange krydderier.

- Hvorfor er der ikke så meget status ved at bruge krydderier nu om dage?
- Hvilke mad- og drikkevarer giver status nu om dage?

De første opdagelsesrejser

Side 106-107 kan du læse op de første opdagelsesrejser.

- Fra hvilke lande kom de første opdagelsesrejsende?
- Nævn tre ting, som folk fra disse lande var særligt dygtige til.
- Hvad var formålet med de første opdagelsesrejser?

Forestillinger om de fremmede

Igennem historien har mennesker altid gjort sig forestillinger om folk og væsner, man ikke kender.

- Hvilke forestillinger havde portugisiske Henrik Søfareren?

Kort i 1400-1500-tallet var ofte portolaner, dvs. særlige kort hvor kun kystlinjen var tegnet nogenlunde korrekt. På disse portolaner var det også almindeligt at tegne søuhyrer og andre sære væsener, man kunne møde.

- Lav en billedsøgning på fx <http://image.google.com> med søgeordet "portolan".
Find på portolanerne sære væsener og "klip" dem ud i et billedbehandlingsprogram.
- Lav en skærmpresentation af væsenerne. Du skal også forsøge at forklare, hvorfor man mente, at de pågældende væsener eksisterede.
- Hvilke forestillinger har vi om de fremmede i dag? Find en historie fra bøger eller film, der handler om væsener, der bor steder, vi ikke har været. Forbered dig på at fortælle om disse væsener.
- Sammenlign historierne i klassen. Diskuter: Er historierne ens eller forskellige?
Hvilke fællestræk har de? Ligner de også historierne fra gamle dage?

Hvordan kunne det lade sig gøre?

Side 110-112 kan du læse om spaniernes erobring af azteker- og inkariget. Et par hundrede spanske soldater fik de mægtige indianske riger til at bryde sammen.

- Hvilken forklaring gav europæerne i 1500-tallet på, at det kunne lade sig gøre?
- Diskuter, hvorfor europæerne mon troede på det dengang, når ingen tror på det i dag.
- I dag har man andre forklaringer på hvordan det kunne lade sig gøre. Giv fire sandsynlige forklaringer.

Reportage fra en slagmark

Billedet side 111 viser, hvordan Inkarigetets hersker lader sig fragte på guldstol hen for at møde Pizarro. Forestil dig, at du er en reporter fra en europæisk avis. Skriv en reportage fra begivenheden.

Reportagen skal bl.a. indeholde:

- Interview med nogle aztekere før og efter spaniernes fælde blev afsløret.
- Beskrivelser af stemningen før og efter fælden blev afsløret.
- Beskrivelse af aztekernes religion og deres forventninger til mødet.

Theodore de Bry

Side 112 er et af Theodore de Brys mange billeder.

- Find på internettet oplysninger om de Bry. Undersøg bl.a., hvilke forudsætninger han havde for at lave billeder af indianerne.
- Søg de Brys billeder på internettet. Vælg 5-6 billeder, der fortæller om mødet mellem europæerne og indianerne. Lav en skærmpresentation med tekst og billeder.

Fordele og ulemper

Lav en oversigt, der viser fordele og ulemper for indianerne i forhold til mødet med europæerne – og fordele og ulemper for europæerne i forhold til mødet med indianerne.

	Fordele	Ulemper
For indianerne at møde europæerne		
For europæerne at møde indianerne		

Opdagelsesrejsende

Verdenskortet side 114 viser nogle af de opdagelsesrejsendes ruter. Fordel de enkelte opdagelsesrejsende imellem jer, og find flere oplysninger om dem. Undersøg bl.a., hvilken betydning rejsen fik for europæerne og de folk og lande, som de opdagelsesrejsende kom til.

Eksempler på opdagelsesrejsende:

- Jens Munk
- John og Sebastian Cabot
- Marco Polo
- Ove Giedde
- Vasco da Gama
- Wilhelm Barent